

Viru-Nigula valla muusikakool

KLAVERI SÜVAÖPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

1.1. Õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Viru-Nigula valla muusikakoolis kui muusikaalase hariduse omandamist võimaldavas huvikoolis.

1.2. Õppekava koosneb üldosast (õppetöö ja õppestruktuuri kirjeldus), õppeainete loendist ja õppekavaga seotud ainekavadest, kus on kirjas õppeprotsessi eesmärgid ja sisu, nõuded õppeetappide kaupa ja kooli lõpetamisel.

2. ÕPPETÖÖ

2.1. Õppe- ja kasvatustöö Viru-Nigula valla muusikakoolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- oskab töötada ja on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste, oskuste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse koosmusitseerimise kaudu arendab oma loomingulisi võimeid, fantaasiat;
- suudab ja oskab väärtustada ning ära tunda oma emotsionaalset potentsiaali eluga toimetulekuks.

2.2. Õppekorralduse ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase individuaalseid iseärasusi, vanust ja võimekust. Viru-Nigula valla muusikakool lähtub põhimõttest: pole midagi ebavõrdsemat kui ebavõrdsete võimetega õpilastele võrdne lähenemine.

Viru-Nigula valla muusikakooli ülesanne on diferentseeritult suunata õpilasi oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja kujundama isikupärast väljendusstiili.

2.3. Iga põhiaineõpetaja koostab õpilase individuaalse plaani õpilase võimetest lähtudes jaarvestades tasemenõudeid.

2.4. Õpetajate põhiülesandeks on luua õpilasele tervikpilt muusikakoolis erinevates tundidesõpitust. Õpetaja kujundab õpilast tema võimetest lähtuvalt, suunab õpilase temale sobivale õppevormile ning julgustab heade eeldustega õpilasi õppima edasi muusikaharidust andvates asutustes.

2.5. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning õpilase edukus sõltub oskusest õppida. Õpetaja on õppetegevuse kavandaja ja looja ning õpilase motiveerija.

2.6. Õppeprotsessi üheks osaks on hindamine. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, millised on hindamisvahendid ja hindamiskriteeriumid. Viru-Nigula valla muusikakooli õpilaste hindamiseks on välja töötatud hindamise kord.

2. ÕPPESTRUKTUUR

3.

3.1. Viru-Nigula valla muusikakoolis on järgmised õppeastmed:

3.1.1. eelkool (1-2 õppeaastat) – lapsi suunatakse mängult õppimisele, selgitab välja lapse eeldused ja suunab õppima sobivat pilli.

3.1.2. põhikooli noorem aste (I-IV klass)

3.1.3. põhikooli vanem aste (V-VII klass)

3.1.4. lisa-aastad ehk täiendõpe - vajadusel ja soovil õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli.

3.1.5. vabaõpe – võimaldatakse kooli võimalusel, õppimine toimub vaba õppekava alusel, õppeaeg vastavalt õppuri soovile.

3.2. Põhikoolis toimub:

- õpilase loomevõimete kavakindel arendamine,
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine,
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine,
- tehniliste oskuste arendamine,
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine õpilase eeldustest lähtudes,
- muusikaliselt haritud ja kultuurse inimese kasvatamine.

3.3. Põhikooli õppeastmetes on kaks õppesuunda, kus õppurid jagunevad vastavalt oma võimetele ja huvidele:

3.3.1. Süvaõpe – on mõeldud õppuritele, kes omavad motivatsiooni ja annet muusika õppimiseks laiendatud õppekava alusel, toimub süvendatud muusikaõpe.

3.3.2. Üldõpe – õppur saavutab muusikaalased teadmised ja oskused lähtudes tema võimetest ja huvist, toimub lihtsustatud muusikaõpe.

3.4. Õppekorralduse paindlikkus Viru-Nigula valla muusikakoolis võimaldab õpilasi suunata ka õppimisperioodil süvaõppest üldõppesse ja vastupidi, olenevalt õpilase arengust ja nn „avanemisest“.

3.5. Noorema ja vanema astme lõpetamisel sooritatakse teadmiste ja oskuste kontroll:

3.5.1. Noorema astme (IV klass) lõpetamiseks ja üleminekuks vanemasse astmesse (V klass) sooritatakse üleminekuksam põhipillis/peaaines ja solfedžos (solfedžo kirjalik ja suuline tasemetöö).

3.5.2. Vanema astme (VII klassi) ehk põhikooli lõpetamisel sooritatakse lõpueksampõhipillis/peaaines ja solfedžos.

3.6. Viru-Nigula valla muusikakoolis antakse õpilasele noorema astme lõputunnistus IV klassi lõpetamisel ja põhikooli lõputunnistus VII klassi lõpetamisel.

KLAVERI SÜVAÕPPE TUNNIJAOTUSPLAAN

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II
Põhipill - klaver (individuaaltund)	2	2	2	2	2	2	2	1-2	1-2
Solfedžo (grupitund)	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Muusikalugu (grupitund)				1	1	1	1		
Koosmusitseerimine (ansambel)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1
Noodilugemine (individuaaltund)						-1	-1		
Saateklass (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		

Numbrid tabelis näitavad nädalatundide arvu. Ühe ainetunni kestus on 45 minutit, poole tunni kestus 20 minutit.

Tumedamalt märgitud tundide arv on kohustuslik õppekava täitmiseks, ülejäänud tunnid õppuri arendamiseks kooli võimalusel ja õpilase soovil.

PÕHIKOOL:

Põhipill – muusikainstrumendi õppimine individuaaltunnis

Solfedžo ja **muusikaloo** tundide õpilaste arvuline koosseis on optimaalselt viis või kuus õpilast, miinimum kaks õpilast. Kui gruppi jääb üks õpilane, liidetakse see õpilane üldjuhul sobiva grupi juurde (liitklass), v.a eksamiklassid.

Koosmusitseerimise tunnis tegeletakse ansambelis mänguga, õpilaste arvuline suurus ja koosseis ei ole määratud (õpetaja ja õpilane, õpilased, õpetaja ja õpilased - vastavalt kooli võimalustele).

Noodilugemine – võõra nooditeksti ladusa esitamise arendamine, noodifaktuuri terviku haaramine, nooditeksti analüüsioskuse arendamine, saatekujunduse loomine jms.

Saateklass – saatepraktika (instrumentaal- või vokaalsolisti saatmine klaveril) ja vaba klaverisaate kujundamise õppimine.

LISA-AASTAD:

Põhikooli lõpetamisel võib õppur avaldada soovi jätkata muusikaõpinguid individuaalse õppekava alusel, mille koostab õpetaja koostöös õpetajaga.

KLAVERI SÜVAÖPPE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Klaveriõpetus jaguneb: noorem aste (I-IV kl), vanem aste (V-VII kl) ning vajadusel (või ka soovi korral) täiendõpe individuaalse õppekava alusel.

2.- 7. klassi õppurid esinevad hindelistel esinemistel kolm korda õppeaastas, 1. klassi õpilane k korra õppeaastas – kevadel. 4. ja 7. klass lõpetatakse eksamiga põhipillis ja solfedžos, hindeline esinemine on I poolaastal.

Repertuaari valib pedagoog arvestades õpilase individuaalseid võimeid ja arengut.

Motiveeritud selgitus õpilase poolt saavutatule ja tema puudustele sisaldab palju olulisemat informatsiooni kui hinne. Igale õpilasele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi.

Klaveriõpingute vältel tuleb õpilasel läbida polüfooniline ja tehniline materjal, suurvormid ja palad, lisaks noodilugemine, ansamblid ja klaverisaated. Alates II klassist õpitakse õppeaasta jooksul vähemalt 1 polüfooniline toes, suurvorm ja vastavalt õpilase võimetele erineva karakteriga palu ja etüüde.

NOOREM ASTE

I klass

Õppeaasta eesmärgid:

Pilli tutvustus (klaviatuur, oktav, valged ja mustad klahvid), õige istumine, pingevaba kehahoid, käte hoid klaviatuuril.

Nootide vältused (ühe- ja kahelöögilised) ja rütmid (rütmide koputamine, plaksutamine, laulmine erinevate silpidega nii ühe kui kahe käega ja keerulisemaid rütme ka jalgadega).

Mõisted: štrihhid (portato, legato, staccato), fraseerimine ja dünaamika.

Noodinimetused, nootide asukohad noodijoonestikul ja klaviatuuril. Esialgu mängitakse palu viiulivõtmes, hiljem ka bassivõtmes.

Taktimõõdu mõiste.

Esimesed palad valitakse ühe ja teise käega eraldi, hiljem valida repertuaar kahe käe jaoks.

Pausid heliteoses.

Arendatakse õpilase koordineerimisvõimet. Pannakse alus mõtestatud harjutamisele, millele rajaneb virtuoosne tehnika. Tähtis on improvisatsioonioskuse arendamine, mis äratav iseseisvust ja iseseisvat mõtlemist. Arendatakse kõlalist kujutlust (õpetaja mängib ette, kuulatakse helikandjatelt, muusika seotakse liikumisega, sõnalised arutlused, joonistused, võrdlused, teeme ise teksti) jne. Palades kasutada julgelt suuremaid intervale (hüppeid), mis teevad õpilase palju julgemaks.

I õppeaasta jooksul on soovitatav õppida võimalikult mitmekülgset repertuaari vastavalt õpilase arengutasemele.

Kohustuslikud hindelised esinemised:

II poolaastal veebruaris esitatakse 2 erineva karakteriga palaga;

II poolaasta

lõpetamisel esitatakse 2 erineva karakteriga pala.

II klass

Õppeaasta eesmärgid:

Korratakse I õppeaastal õpitut. Jätkatakse noodilugemise harjutustega, kõla, tehnika ja mänguvõtete arendamisega. Enesekuulamise oskuse arendamine. Oluline on iseseisva õppimise tähtsustamine.

Suurem tähtsus pulsitunnetusele (metronoomi kasutamine). Temp karakteri ja noodipildi järgi, tempo terminid.

Tutvustatakse pedaalide kasutamise võimalusi, lihtsamate pedaalivõtete kasutamine.

Koordinatsioonivõime edasiarendamine - mitmesugused harjutused kahele käele, rütmiharjutused koputades nii aeglaselt kui kiiresti.

Kohustuslikud hindelised esinemised:

I poolaastal esitatakse 1 pala;

II poolaastal veebruaris esitatakse 1 pala;

II poolaasta lõpetamisel, kevadel, esitatakse polüfooniline teos ja suurvorm.

III klass

Õppeaasta eesmärgid:

Enesekuulamise oskuse arendamine. Õpilane oskab iseseisvalt õppida ja seada eesmärgi. Oluline on säilitada musitseerimiskõuetunnet.

Jätkatakse tööd kõla, erinevate štrihhide ja tehnikaga, õpilane peab teadma harjutuste sihti.

Rohkem iseseisvat tööd.

Heliredelite ja kolmkõlade käikudes kasutatakse kätteõpitud stereotüüpe.

Palade vormi analüüs.

Keerulisemad pedaalivõtted (poolelöögilised noodid, veerandlöögilised noodid jne).

Stiilid, palade terviklikkus, heli ja noodipildi kuulmissfääri toomise oskus.

Alustatakse polüfooniliste palade mängimisega (menuetid, gavotid, aariad, inventsioonid, fugetad, kaanonid jne). Teoste ajalugu, suhtumine teosesse, stiili. Dünaamiline plaan, fraseerimine (peensuseni viimistletud).

Kohustuslikud hindelised esinemised:

I poolaastal sügisel esitatakse 1 pala;

II poolaastal veebruaris esitatakse 1 pala;

II poolaasta lõpetamisel, kevadel, esitatakse polüfooniline teos ja suurvorm.

IV klass

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse tööd kõla, tehnika ja erinevate štrihhidega, enesekuulamise oskusega. Võimalusel peale duuri ja molla helistikega palade tutvuda ka teiste laadilis-tonaalsete külgedega ja ebasümmeetriaga (näiteks B. Bartoki Mikrokosmos).

Palade vormianalüüs, etüüdidel harmooniline analüüs.

Õpilase üleminekueksamiks ettevalmistamine nii psühholoogilises kui füüsilises mõttes. Eksamikava peaks õpilasel olema varakult peas, et ta sooritaks eksami kindlalt, teaks täpset kõlalist pilti, oleks huvitav dünaamiline teostus, erinevate karakteritega ja tehniliselt korrektne ning iseenesestmõistetav.

Kohustuslikud hindelised esinemised:

I poolaasta hindelisel esinemisel esitatakse 1 pala;

noorema astme lõpetamisel üleminekueksamil esitatakse 3 teost: polüfooniat, suurvormi ja pala.

Eksami tasemenäited:

A. Diabelli. Sonatiin op 151 nr 4 G-duur I osa

J. S. Bach. Väike prelüüd C-duur (nr 1 II osa)

A. Marguste. Suutäis pähklišokolaadi

M. Clementi. Sonatiin op 36 nr 3 C-duur I osa

J. S. Bach. Väike prelüüd F-duur (nr 8 I osa)

A. Põldmäe. Vihmas ja päikeses

Oskused noorema astme lõpetamisel:

- õpilane teab põhilisi klaverimänguvõtteid ja oskab neid kasutada;
- oskab ennast kuulata ja analüüsida;

- teab täpselt palade kõlalist pilti, esineb korrektselt ja vajaliku emotsionaalsusega;
- oskab kasutada pedaali;
- teostab palade harmoonia ja vormi analüüsi.

VANEM ASTE

V klass

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse tööd kõla, tehnika ja erinevate štrihhidega. Pööratakse tähelepanu iseseisvale tööle ja arendatakse vastupidavust teoste esitamisel.

Teoste sisuline analüüs. Õige fraseerimine, terviku tunnetus, esituse ilmekus.

Kohustuslikud hindelised esinemised:

I poolaasta hindelisel esinemisel esitatakse

1 pala;

II poolaastal veebruaris esitatakse 1 pala;

II poolaasta lõpetamisel, kevadel, esitatakse polüfooniline teos ja suurvorm.

VI klass

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse tööd kõla, tehnikaga, esituse väljendusoskusega, palade viimistlusega. Teoste sisuline analüüs, õige fraseerimine, terviku tunnetus, esituse ilmekus.

Jätkatakse isiksuse arendamist muusika kaudu. Peaks olema välja arenenud interpreteerimise võime, palade kujundamistahe ning kogu liigutuste ja oskuste kompleks.

Kohustuslikud hindelised esinemised:

I poolaastal esitatakse 1 pala;

II poolaastal veebruaris esitatakse 1 pala;

II poolaasta lõpetamisel, kevadel, esitatakse polüfooniline teos ja suurvorm.

VII klass

Õppeaasta eesmärgid:

Õpilase kui kujunenud isiksuse ettevalmistamine kooli lõpueksamiks. Õpilase teadmiste ja oskuste rakendamine. Palade viimistlemine.

Kohustuslikud esinemised:

I poolaastal esitatakse 1 pala;

VII klassi lõpueksamil kevadel esitatakse 4 teost: polüfooniat, suurvormi, etüüdi ning pala. Eksamietüüdi võib õppenõukogu otsusel esitada ka varem.

Lõpueksami tasemenäited:

J. S. Bach. 3-häälne inventsioon nr 3 D-duur

W. A. Mozart. Sonaat B-duur KV 570 I osa

A. Löschhorn. Etüüd op 136 nr 20

E. Grieg. Nokturn op 54

H. Eller. Skertsiino

J. S. Bach. 3-häälne fuuga C-duur (väikesed prelüüdid ja fuugad nr 4)

W. A. Mozart. Sonaat C-duur KV 545 I osa

A. Bertini. Etüüd op 32 nr 34

H. Eller. Bagatell (valida)

Oskused vanema astme lõpetamisel:

- õpilane teab ja oskab õpitud täielikult rakendada;
- suudab õppida ja esitada keerulisemaid palasid;
- oskab iseseisvalt õppida, analüüsida, ennast kuulata, mängida emotsionaalselt - on interpreteerimisoskusega;

- omab üldiseid ja spetsiifilisi muusikalisi teadmisi.

Õppetöö plaani koostamisel lähtub õpetaja ainekava nõuetest, kuid võib sellesse teha aastate lõikes ka suuremaid või väiksemaid korrekture vastavalt õpilase arengule.

Lisa-aastad (VII ja IX õppeaasta)

Kui õpilane soovib peale muusikakooli lõpetamist ennast klaveriõpingutes veel edasi arendada, siis võib ta jätkata õpinguid 8. ja 9. õppeaastal individuaalse programmi alusel, mille koostab õpetaja koostöös õpilasega.

KLAVERI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Koosmusitseerimine ehk ansamblimäng on pilliõpetuse väljund klaveriklassi õpilasele alates III ja lõpetades V klassiga. Arvestades Viru-Nigula valla muusikakooli võimalusi, mängivad õppurid omavahel või õpetaja õppuriga.

Ansambli tundides saab kasutada kõike pillitundides õpitut, kusjuures arengu eelduseks on eelduseks on jõukohane repertuaar. Repertuaari raskusaste sõltub iga õpilase võimekusest ja juba omandatud oskustest. Ansambli tund aitab komplekselt õppida paremini noodilugemisoskust, aitab kaasa täpsele rütmitunnetusele, mängu tehnilise teostuse korrektsusele ja kaasõpilase muusikalise väljenduslikkuse mõistmisele ning teise mängijaga arvestamisele.

Ansambli tunniga alustatakse Viru-Nigula valla muusikakoolis üldiselt III klassist, kooli võimalusel ja õppuri soovil ka varem.

Kohustuslik esinemine on iga õppeaasta lõpus talvel või kevadel.

III klass

Õppeaasta eesmärgid:

Tutvutakse neljal käel klaverimänguga. Esialgu võivad palad olla kergemad ja kohe noodist loetavad, et õpilasel tekiks koosmängu esmased kogemused. Palad on lihtsamate rütmidega ja väheste võtmemärkidega. Algul võetakse tempo maha, mängitakse osade kaupa. Tehakse selgeks kõlaline, rütmiline ja dünaamiline pilt. Pannakse paika sõrmestik. Väga tähtis on kaasmängija tunnetamine.

Kui koosmänguks ei ole võtta vastava tasemega õpilast, siis mängib õpilane õpetajaga.

IV klass

Õppeaasta eesmärgid:

II õppeaastaks on õpilaste ansambli mänguoskused üldiselt ühtlustunud. Pööratakse tähelepanu teineteise kuulamisele ja ühtse meeskonnana mängimisele. Õpitakse mängima keerulisemate rütmidega palasid (kergemad punkteeritud rütmid, erinevad rütmid samal ajal mõlemal mängijal, triool, sünkoop jne). Palju rohkem pööratakse tähelepanu nüüd dünaamikale, palade karakteritele, tempodele. Ansambli mängus peale klaveri võib kasutada ka muid pille.

V klass

Õppeaasta eesmärgid:

Õpilased võivad mängida juba keerulisemaid partiisid. Teostatakse palade vormianalüüs, helistike analüüs ja pööratakse rohkem tähelepanu dünaamikale, kõlapildile ja ansambli mängu ilmekusele. Õpetaja ülesandeks on õpilaste teadmiste ja oskuste täielik rakendamine ja viimistluse suunamine.

KLAVERI NOODILUGEMISE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Klaveriklassi töös on oluline osa noodilugemise arendamisel, ansamblimängul, saatepraktikal ja oskusel kujundada vaba klaverisaadet.

Noodilugemise esmane ülesanne on pillimängus õpitud nootide ja rütmide ühendamine, mõlema käe koosmäng nooditeksti samaaegsel jälgimisel.

Noodist lugemise oskus on suure praktilise väärtusega. Mida paremini õpilane mängib noodist, seda edukam ta on repertuaari õppimisel.

Võime nooti ladusalt lugeda on looduse poolt vähestele kaasa antud. Küll on aga seda võimalik arendada. Alustada tuleb algõpetusest ja jätkata süstemaatiliselt ning järjepidevalt kogu õppeperioodi vältel.

Klaverifaktuur on mitmekihiline ja nõuab seetõttu nii vertikaali kui horisontaali üheaegset teostamist. Tähelepanu peab jätkuma kõigi faktuuri elementide jaoks üheaegselt.

Hea noodilugemisoskus põhineb nägemise, kuulmise ja mootorika sünteesil.

Töö kulgeb kahes omavahel tihedalt seotud suunas:

- 1) teksti täpne analüüs, s.t oskus silmadega lugeda teksti, mis põhineb eelnevalt omandatudteadmistel ja kogemustel;
- 2) sujuv, peatusteta (analüüsile toetuv) kuulmiskontrollile alluv mäng.

Noodilugemist hinnatakse jooksvalt tundides, hindelist arvestust ei toimu.

III klass

Noodilugemise tunni üks eesmärkidest on uue, õpilase jaoks võõra nooditeksti võimalikult sujuv ja ladus esitus algusest lõpuni. Mängimisele eelneb põhjalik analüüs: helistiku kindlaksmääramine (kuidas leida õige helistik, mille järgi), tempo kindlaksmääramine, taktimõõt, rütmiline joonis, sõrmestik (igal sõrmel oma kõla), rütmi lugemine rütmisilpidega, rütmi koputamine, soovitatavalt veel ka noodinimedega lugemine (laulmine) õige rütmi järgi (ka mõttes läbilaulmine), keerulisemate kohtade analüüs ja läbimängimine.

IV klass

Jätkub töö eelmise õppeaasta ülesannetega. Tähtnimetused, lihtsate palade transponeerimine (sekund üles või alla). Ettemõtlemise õpetamine, et õpilane suudaks mängimise ajal ühe löögi võrra ette mõelda - see tagab sujuva esituse (tähtis mitte vaadata klaviatuuri). Palad kuni kahe helistikumärgi piires, õpilasele võimetekohaselt. Soovitatavalt mängida palu 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõdus. Võimekamate õpilastega alustatakse tööd ka dünaamikaga. Tähtis on klaveril orienteerumine.

V klass

Mängitakse raskema raskusastmega palasid. Helistiku kindlaksmääramine, taktimõõt rütmiline joonis, sõrmestik.

Tähelepanu pööramine rohkem ka dünaamikale, antud pala iseloomule, võimekamate õpilaste puhul ka tempole.

Noodilugemist harjutada ka lihtsate laste lauludega, kus on antud tähtnimetused. Õpilane võib saate ise improviseerida, kasutades T, S, D funktsioone.

SOLFEDŽO SÜVAÕPPE AINEKAVA

Viru-Nigula valla muusikakoolis õpetatakse solfedžot süvaõppe ja üldõppe ainekavade alusel.

Üldine eesmärk

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

I Laulmine

Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.

Astmetaju arendamine.

Heliredelite laulmine: tervikuna, erinevates taktimõotudes, rütmiseeritult, kaanonina.

Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja tähtnimedega. Harjutuste transponeerimine.

Tundmatu harjutuse laulmine.

Taktiviipamise skeemid.

Mitmehäälsuse arendamine.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiarjutused ühele ja kahele käele.

Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega.

Rütmikaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs.

Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat.

V Improvisatsioon

Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.

Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõodus, teatud rütmigruppidega, lihtsamad rütmipartituurid.

Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõladega bassisaade.

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempoterminid. Tempomuutused. Dünaamika. Heliteose iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE

I klass

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU:

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk.

Taktimõodud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid. Noodivältsused ja pausid:

tervenoot	tervepaus
poolnoot	poolpaus
veerandnoot	veerandpaus
kaheksandiknoot	kaheksandikpaus
kuueteistkümnendiknoot	kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ta", "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-tiri"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine.

Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud.

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud.

Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II klass

PÕHIEESMÄRK: Mollid kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid "tai-ri"; "ta-i-ti"

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiasmetega (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p 1, p 8, p 5, p 4, s 3, v 3, s 2, v 2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III klass

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6,

t64).

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis.

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s 6, v 6, s 7, v 7 [s 7 lahendusega p 8, v 7 lahendustega s 3, v 3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat 4-8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

IV klass

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem.

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

<2 harmoonilises mollis.

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-8 takti.

Noorema astme tasemetöö

Tasemetöös kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (v.a koputades esitatava rütmiharjutuse puhul, kus võib esineda ka 3/8).

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumivabalt (mängitakse 2-3 korda). Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.

2. Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita.

3. Rütmidiktaat 4 takti.

KUULAMINE

4. Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahendusega).

TEOORIA

5. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

Suuline osa:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus, v.a varem õpitud harjutus.

LAULMINE

6. Heliredeli laulmine.

7. Samas helistikus kolmkõla pöörete või põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega.

8. Võõra harjutuse laulmine.

9. Varem õpitud harjutuse laulmine.

RÜTMI KOPUTAMINE

10. Rütmiharjutuse koputamine (kuni 8 takti, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8).

VANEM ASTE

V klass

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool. Pidekaare lihtsamad variandid

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

4) Akordid.

Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

VI klass

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur.

Neljahäälsed järgnevused.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

Keerukamad variandid (vt. lisa 11)

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p 4; >7 VII astmelt lahendusega p 5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

VII klass

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad sünkoobid ja pidekaarega rütmid

Segataktimõõt. Vahelduv taktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

4) Akordid.

v VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II 7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8.

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8.

2. Või/ja diktaat 4-8 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4. Soovitavalt saatena meloodia.

JÄRGNEVUS

3. Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, soovitavalt ka II septakord duuris. Mängitakse harmooniliselt.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUULAMINE

4. Viie põhiakordi kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 akordi, iga akordi kolm korda.

5. Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 intervalli või akordi, kõiki kaks korda.

AKORDIDE MÄÄRAMINE JA EHITAMINE

6. Määrata ja ehitada 4 erinevat õpitud akordi.

Suuline osa:

7. Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõla pööretega ja V7 pööretega.

8. Intervallide laulmine - laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla

9. Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (8 takti). Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.

10. Tundmatu harjutuse laulmine.

MUUSIKALOO AINEKAVA

Õppesisu

Muusikalugu õpitakse Viru-Nigula valla muusikakoolis IV-VII klassini. Neljal õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust muinasajast meie sajandini. Igast ajastust valitakse välja tuntumad heliloojad, kelle teosed on ajaproovile vastu pidanud. Õpitakse üldteadmisi muusika ülesehitusest, sümfooniaorkestris kasutatavatest pillidest, tähtsamatest vokaal- ja instrumentaalmuusika vormidest ning hääleliikidest. Õppematerjali jaotamine õppeaastate kaupa on paindlik ja võib veidi muutuda (sõltudes reaalsete õppetundide arvust ning õpilaste osavõtust tundides). Põhiline eesmärk on õpetada lapsi kuulama klassikalist muusikat ning julgustada külastama sümfooniaorkestri kontserte.

IV õppeaasta

Mis on muusika? Muusika väljendusvahendid.

Kes loovad muusikat? Näiteid heliloojatest.

Kes esitavad muusikat? Näiteid interpretidest.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkester. Sümfooniaorkestri pillid.

Dirigent. Tuntumaid dirigente. Partituur.

Orel ja klaver.

Vokaalmuusika. Hääleliigid (mees- ja naishääled). Kooriliigid. Tuntumaid koorijuhte. Teatrimuusika.

Ooper. Operett. Ballett. Muusikal. Muusika sõnalavastusele.

V õppeaasta

Muinasaja muusika. Vana-Kreeka muusika.

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum. Motett. Rüütli laul.

Renessans. Madrigal. Orlandus Lassus, Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanaaegsed pillid.

Barokk. Kontsertstiil. Ooperi sünd. Sonaat. Süit. Soolokontsert. Concerto grosso. G.Fr. Händel, J.S.Bach.

Klassitsism. W.A.Mozart, J.Haydn, L.van Beethoven. Sümfoonia- ja sonaadižanri ning instrumentaalkontserdi väljakujunemise aeg.

VI õppeaasta

Romantism. Omavahel läbipõimunud kunstiliigid - muusika, kirjandus ja maalikunst. Nende kunstiliikide tuntumad esindajad.

Heliloojad F.Schubertist J.Brahmsini. Ooperiheliloojad G.Verdi ja R.Wagner.

Vene muusika. Rahvalaulust M.Glinkani. N.Rimski-Korsakov, M.Mussorgski, P.I.Tšaikovski, S.Prokofjev.

VII õppeaasta

Eesti rahvamuusikast. Rahvapillid. Rahvatantsud. Laulupidude traditsioon. Kuulsamad dirigendid ja koorijuhid.

Eesti heliloojad läbi aegade. Esimesed asjaarmastajad-heliloojad. Esimesed kutselised heliloojad (Miina Härmast Arvo Pärardini). Kaasaegseid heliloojaid (H.Tulve, E.-S.Tüür, P.Uusberg jt.)

Läti, leedu, soome, rootsi ja norra rahvamuusikast. A.Kalnins. M.Ciurlionis. J.Sibelius. H.Alfven. E.Grieg.

KLAVERI SAATEKLASSI AINEKAVA

Üldine eesmärk:

Klaveriklassi töös on oluline osa saatepraktikal ja oskusel kujundada vaba klaverisaade. Saateklassi tund on hindelise ainenä VI ja VII klassis 1 kord nädalas 0,5-1 tundi.

VI ja VII klassis lisandub klaveriõpingutele saateklass, kus õpitakse vaba saate kujundamist ning instrumentaal- või vokaalsolisti saatmist ja koostööd.

Õpilane peab endale teadvustama, et tema esitada on vaid osa muusikalisest tervikust. Solistiga koos musitseerides peab õpilane jälgima ja tunnetama ka solisti partiid. Saatepraktikal on ka teine missioon - õpilane tutvub lähemalt teiste instrumentide ja vokaalmuusika problemaatikaga.

Saateklass hõlmab:

1. noodilugemise;
2. transponeerimise;
3. klaverisaate vaba kujundamise,
4. solisti või ansambli saatmise.

Mängitakse võimalikult mitmekülgset repertuaari (erinevad instrumendid, heliteoste karakterid, stiilid jne). Saateklassis hindeline esinemine on kord aastas (soovitavalt õppeaasta lõpus), esitatakse 1 pala.

VI klass

Õppeaasta eesmärgid:

Eelnevalt omandatud teadmised noodist lugemises, klaverimängus, ansamblimängus aitavad õpilasel edasi areneda saateklassi tundides.

Klaverisaate kujundamine (näiteks meloodia saatmine TSD funktsioonidel, meloodia saatmine kvindi burdooniga, nn torupillisaade, kvindi vaheldumine sekstiga jne)

Saatmine põhikolmkõladega (kadentsidel põhinevad väikesed struktuurid: bass vasakus, akord paremas käes (nt valsisaade, polkasaade) jms.

Instrumentaalsolistiga koos musitseerides peab õpilane haarama üheaegselt meloodiat solisti esituses ja saadet (peab jälgima 3 rida korraga). Saate eristumine meloodiast (ei tohi solisti üle mängida ja peab tutvuma mitmesuguste instrumentide eripäraga (kõla tugevus, iseloom jne).

VII klass

Õppeaasta eesmärgid:

Klaverisaate kujundamise oskuste süvendamine.

Klaverisaate kujundamine tähtnimetuste järgi. Kolmkõladele lisanduvad sekstiga akordid ja septakordid, sissejuhatuste, vahe- ja järelmängude loomine.

Repertuaar võib olla juba keerulisem. Lihtsate ja lühikeste palade puhul soovitav katsetada transponeerimist.

Instrumentaal- või laulusolisti klaveril saatmine.